

Kajian Terhadap Ciri-Ciri, Minat dan Keyakinan Keusahawanan Pastri dalam Kalangan Pelajar Semester Akhir Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli Untuk Menceburi Perniagaan Pastri Selepas Tamat Pengajian

Rodiah binti Ismail^{1*}, Mohd Shaifullah bin Mohd Daud¹, Roswati binti Md Zain¹

¹Kolej Komuniti Jeli, Lot 2396 Kg Chedok, Bukit Bunga, Kelantan

*Corresponding author E-mail: rodiahismail@kkkjeli.edu.my

Abstrak

Kajian ini bertujuan mengenal pasti kecenderungan pelajar semester akhir Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli untuk menceburi bidang perniagaan pastri selepas tamat pengajian. Seramai 25 orang pelajar yang merupakan keseluruhan pelajar semester akhir program ini telah dipilih sebagai responden. Kajian berbentuk tinjauan ini menggunakan borang soal selidik untuk mengumpul data berkaitan tiga aspek utama: ciri-ciri keusahawanan pelajar, minat mereka terhadap perniagaan pastri, dan tahap keyakinan untuk memulakan perniagaan. Data yang dikumpul dianalisis menggunakan Microsoft Excel untuk mendapatkan nilai min dan sisihan piawai. Hasil analisis menunjukkan tahap keyakinan keusahawanan pelajar adalah tinggi (min=4.51), manakala minat keusahawanan (min=3.57) dan keyakinan dalam kemahiran pengurusan (min=3.52) berada pada tahap sederhana. Dapatan ini memberi implikasi penting kepada institusi untuk memperkasakan program kesediaan keusahawanan melalui integrasi pembelajaran berasaskan pengalaman, program mentor berstruktur, dan kolaborasi industri yang lebih kukuh. Berdasarkan dapatan ini, adalah dicadangkan agar pendedahan kepada modul keusahawanan pastri dimulakan seawal semester pertama untuk memberi masa yang lebih panjang kepada pelajar memahami dan bersedia menghadapi cabaran dunia perniagaan.

Kata kunci: Keusahawanan Pastri, Sijil Pastri, Kolej Komuniti

1.0 Pengenalan

Keusahawanan telah menjadi elemen penting dalam pendidikan tinggi di Malaysia, terutamanya dalam merangsang ekonomi negara. Oleh itu, pendidikan keusahawanan yang diberikan kepada pelajar di Institusi Pengajian Tinggi memainkan peranan yang besar dalam membentuk pemikiran dan sikap pelajar agar bersedia menceburi bidang perniagaan. Salah satu contoh strategi yang diambil oleh Kementerian Pendidikan Malaysia adalah melahirkan graduan keusahawanan kreatif dan berinovatif daripada Institusi Pengajian Tinggi menurut pelan Rancangan Malaysia Kesepuluh dan Rancangan Malaysia Kesebelas.

Inisiatif terkini kerajaan melalui Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2021-2025 telah meletakkan sasaran 5% graduan TVET menjadi usahawan dalam tempoh lima tahun selepas tamat pengajian. Tambahan pula, Program Keusahawanan Siswa 2.0 yang dilancarkan pada 2022 oleh KPT telah memperkenalkan ekosistem keusahawanan yang lebih holistik dengan penekanan kepada teknologi digital dan inovasi. Kolej Komuniti turut menerima peruntukan khas melalui Dana Keusahawanan TVET 2023 untuk memperkasakan program inkubator dan akselerator keusahawanan (KPT, 2023).

Statistik Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti (JPKK) 2023 menunjukkan hanya 12.3% graduan Kolej Komuniti di Malaysia yang menceburi bidang keusahawanan dalam tempoh dua tahun selepas tamat pengajian, berbanding sasaran KPT iaitu 20%. Bagi program pastri khususnya, kadar keusahawanan adalah lebih rendah iaitu 8.7%, dengan Kolej Komuniti di pantai timur mencatatkan kadar terendah (6.2%). Ini menunjukkan jurang yang ketara antara hasrat kerajaan dengan realiti semasa, terutamanya dalam program kemahiran khusus seperti pastri.

Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia (2010) menyatakan bahawa pendedahan pelajar kepada bidang keusahawanan di Institusi Pendidikan Tinggi dapat membantu menanamkan minat dan keinginan pelajar untuk menjadikan keusahawanan sebagai kerjaya selepas tamat pengajian mereka. Pendidikan keusahawanan mengajar pelajar bukan sahaja teori tetapi juga sikap dan sifat yang penting untuk menjadi usahawan yang berjaya.

Justeru banyak Institusi Pengajian Tinggi (IPT) termasuk Kolej Komuniti, telah mula menawarkan kursus keusahawanan dengan matlamat untuk membolehkan pelajar bekerja sendiri selepas menamatkan pengajian mereka (Syed Zamberi, 2013). Di Kolej Komuniti Jeli, terdapat kursus Sijil Pastri. Selain memperoleh kemahiran pastri, pelajar program ini diberi pendedahan kepada keusahawanan, yang membolehkan mereka menceburi perniagaan pastri selepas tamat pengajian.

Walaupun bagaimanapun, tidak semua pelajar mempunyai keinginan untuk memulakan perniagaan selepas tamat pengajian, walaupun mereka diajar keusahawanan. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengetahui kecenderungan pelajar Semester Akhir Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli untuk mengambil bahagian dalam perniagaan pastri selepas tamat pengajian dan untuk mengetahui faktor yang mempengaruhi pilihan mereka untuk melakukannya.

1.1 Penyataan Masalah

Di Malaysia, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) dan Kementerian Pengajian Tinggi (KPT) telah mengambil pelbagai inisiatif untuk meningkatkan penglibatan pelajar dalam keusahawanan. Untuk menyokong usaha ini, Kolej Komuniti telah menubuhkan beberapa pusat inkubator, termasuk Pusat Inkubator Keusahawanan (PIK), yang menawarkan sokongan dan latihan praktikal kepada pelajar yang ingin memula dan menguruskan perniagaan mereka sendiri. Pusat inkubator ini memberikan pelajar platform untuk memulakan perniagaan mereka sendiri dan mendapat bimbingan daripada mentor dan pengurusan yang berpengalaman.

Selain itu, modul keusahawanan kini menjadi subjek wajib untuk semua pelajar Kolej Komuniti sebelum mereka tamat pengajian. Tujuan utama modul ini adalah untuk memberi pelajar kemahiran asas keusahawanan di samping meningkatkan keyakinan dan keinginan mereka untuk menceburi dunia perniagaan. Walaupun langkah-langkah ini diambil, terdapat kebimbangan bahawa pelajar masih tidak menggunakan sepenuhnya kemudahan yang disediakan. Pelajar perlu memanfaatkan sepenuhnya peluang yang disediakan oleh pusat inkubator dan program keusahawanan untuk meningkatkan kemahiran dan keyakinan mereka dalam bidang keusahawanan.

Statistik Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti (JPKK) 2023 menunjukkan hanya 12.3% graduan Kolej Komuniti di Malaysia yang menceburi bidang keusahawanan dalam tempoh dua tahun selepas tamat pengajian, berbanding sasaran KPT iaitu 20%. Bagi program pastri khususnya, kadar keusahawanan adalah lebih rendah iaitu 8.7%, dengan Kolej Komuniti di pantai timur mencatatkan kadar terendah (6.2%). Ini menunjukkan jurang yang ketara antara hasrat kerajaan dengan realiti semasa, terutamanya dalam program kemahiran khusus seperti pastri.

Kesediaan pelajar untuk menjadi usahawan masih rendah, menurut kajian oleh Mohd Shahrir (2015). Meskipun terdapat beberapa fasiliti dan bantuan yang disediakan oleh kerajaan, seperti inkubator keusahawanan dan latihan praktikal, majoriti pelajar tidak mahu atau tidak yakin untuk memulakan perniagaan selepas tamat pengajian. Kajian oleh Affzalina & Nor Aishah (2017) menyokong penemuan ini: sikap, pemikiran, dan tingkah laku seseorang mempengaruhi niat mereka untuk menceburi bidang keusahawanan.

Selain itu, pelajar perlu lebih bersedia untuk dunia perniagaan yang semakin berkembang kerana perubahan dinamik dalam ekonomi global, seperti yang disebabkan oleh digitalisasi yang pesat dan pandemik COVID-19. Walaupun inkubator keusahawanan kini menawarkan pelbagai bentuk sokongan seperti bimbingan mentor, latihan digital, dan akses kepada rangkaian perniagaan, ramai pelajar masih tidak memanfaatkan peluang-peluang ini sepenuhnya.

Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk menilai kecenderungan pelajar Sijil Pastris Semester Akhir Kolej Komuniti Jeli untuk menjalankan perniagaan pastris selepas tamat pengajian. Kajian ini akan mengkaji minat, keyakinan dan kesediaan pelajar untuk memulakan perniagaan dan cabaran yang mereka hadapi apabila menggunakan inkubator keusahawanan kolej. Kajian ini bertujuan untuk memahami masalah ini dan menawarkan cadangan kepada pengurusan Kolej Komuniti Jeli untuk memperbaiki dan mengukuhkan sistem sokongan yang sedia ada supaya program keusahawanan pelajar lebih berjaya.

1.2 Objektif Kajian

Kajian ini dijalankan bagi memenuhi objektif berikut:

- a) Mengenal pasti ciri-ciri keusahawanan yang terdapat dalam diri pelajar semester akhir Sijil Pastris Kolej Komuniti Jeli.
- b) Mengenal pasti tahap minat pelajar semester akhir Sijil Pastris Kolej Komuniti Jeli terhadap bidang keusahawanan pastris.
- c) Mengenal pasti tahap keyakinan pelajar semester akhir Sijil Pastris Kolej Komuniti Jeli untuk menceburi bidang keusahawanan pastris.

1.3 Persoalan Kajian

Berdasarkan objektif kajian yang telah dinyatakan, persoalan kajian yang akan dijawab adalah seperti berikut:

- a) Apakah ciri-ciri keusahawanan yang terdapat dalam diri pelajar semester akhir Sijil Pastris Kolej Komuniti Jeli?
- b) Apakah tahap minat pelajar semester akhir Sijil Pastris Kolej Komuniti Jeli terhadap bidang keusahawanan pastris?
- c) Apakah tahap keyakinan pelajar semester akhir Sijil Pastris Kolej Komuniti Jeli untuk menceburi bidang keusahawanan pastris selepas tamat pengajian?

2.0 Kajian Literatur

2.1 Pendidikan Keusahawanan dalam Konteks TVET Malaysia

Pendidikan keusahawanan kini dianggap sebagai komponen penting dalam pendidikan tinggi, terutamanya kerana ia membolehkan graduan mendapatkan pekerjaan dan mencipta peluang pekerjaan mereka sendiri. Melalui pendidikan keusahawanan, pelajar tidak hanya memperoleh teori tentang perniagaan tetapi juga memperoleh kemahiran praktikal yang diperlukan untuk mereka yang ingin memulakan perniagaan selepas tamat pengajian. Dalam Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pendidikan Tinggi 2021-2025, Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) memberi tumpuan kepada mewujudkan budaya keusahawanan dalam kalangan pelajar, termasuk di Kolej Komuniti. Di setiap peringkat pengajian ini, pelajar mesti belajar keusahawanan, dengan memberi perhatian khusus kepada pendekatan praktikal, latihan industri, dan bimbingan melalui pusat inkubator. Ini adalah penting untuk mempersiapkan pelajar menceburi dunia perniagaan.

Kajian terkini oleh Mohd Zahari et al. (2023) terhadap 15 Kolej Komuniti di Malaysia mendapati program keusahawanan yang berjaya mempunyai tiga ciri utama: (1) kerjasama industri yang aktif, (2) pembelajaran berasaskan projek sebenar, dan (3) sokongan pasca-graduan yang berterusan. Sementara itu, Abdullah & Fatimah (2022) dalam kajian mereka di Kolej Komuniti zon selatan mendapati 78% pelajar TVET berminat menjadi usahawan tetapi hanya 23% yang benar-benar memulakan perniagaan dalam tempoh setahun selepas tamat pengajian.

Menurut Global Entrepreneurship Monitor (GEM) (2023), minat belia Malaysia dalam keusahawanan meningkat selepas pandemik COVID-19. Walau bagaimanapun, dua isu utama yang dihadapi oleh usahawan muda, termasuk pelajar Kolej Komuniti, ialah daya tahan terhadap cabaran dan kekurangan modal untuk memulakan perniagaan. Ini menimbulkan persoalan tentang sejauh mana modul keusahawanan yang diajar di Kolej Komuniti memberi inspirasi kepada pelajar untuk memulakan perniagaan mereka sendiri, terutamanya dalam industri keusahawanan yang sangat berdaya saing seperti pastri. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengkaji faktor-faktor yang mempengaruhi kecenderungan pelajar Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli untuk menjadi usahawan selepas tamat pengajian mereka.

Menurut kajian yang dijalankan oleh Nabi et al. (2017), kejayaan pendidikan keusahawanan memerlukan penggunaan pendekatan pembelajaran berasaskan pengalaman (*experiential learning*) yang lebih berkesan, bukan hanya bersifat teori semata-mata. Simulasi perniagaan, latihan praktikal, dan hubungan langsung dengan usahawan yang berjaya adalah sebahagian daripadanya. Pelajar dapat memperoleh kemahiran keusahawanan yang lebih praktikal melalui pembelajaran berasaskan pengalaman ini. Kemahiran ini sangat penting untuk pelajar Sijil Pastri kerana ia membantu mereka bersedia untuk dunia perniagaan selepas tamat pengajian. Oleh itu, kemungkinan pelajar untuk berjaya dalam perniagaan pastri akan meningkat jika mereka mendapat lebih banyak pendedahan praktikal melalui latihan industri dan pembelajaran berdasarkan pengalaman.

2.2 Teori dan Model Keusahawanan

Menurut Theory of Planned Behavior (Ajzen, 1991) terdapat tiga komponen utama yang mempengaruhi keinginan seseorang untuk menceburi bidang tertentu, seperti keusahawanan: sikap terhadap tingkah laku tersebut, norma sosial, dan kawalan tingkah laku yang dirasakan. Tiga perkara ini sangat penting untuk pelajar Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli apabila mereka memutuskan sama ada mereka akan benar-benar bekerja dalam perniagaan pastri selepas tamat pengajian. Keputusan pelajar akan dipengaruhi oleh pelbagai faktor. Ini termasuk pemahaman mereka tentang dunia perniagaan pastri, norma sosial, seperti sokongan daripada rakan sebaya dan keluarga, dan kawalan tingkah laku, seperti keyakinan mereka bahawa mereka boleh memulakan dan menguruskan perniagaan mereka sendiri.

Krueger & Brazeal (1994) juga menyatakan bahawa pendidikan keusahawanan yang berkesan boleh meningkatkan keyakinan seseorang terhadap keupayaan mereka untuk memulakan dan menguruskan perniagaan mereka sendiri. Kajian ini sangat berkaitan dengan keberkesanan pendidikan dalam meningkatkan keyakinan diri pelajar kerana bagi ramai pelajar Sijil Pastri, menguruskan perniagaan pastri memerlukan kemahiran tertentu yang hanya boleh diperoleh melalui pendedahan praktikal dan pembelajaran berterusan. Oleh itu, meningkatkan keyakinan pelajar dalam menguruskan perniagaan adalah penting untuk kejayaan inisiatif keusahawanan mereka.

2.3 Cabaran Keusahawanan dalam Industri Pastri

Industri pastri di Malaysia berkembang dengan nilai pasaran RM3.2 bilion pada 2023 (Malaysian Bakers Association, 2023). Namun, kajian oleh Lim & Wong (2022) mendapati usahawan pastri baharu menghadapi cabaran utama: modal permulaan yang tinggi (purata RM50,000), persaingan sengit dengan jenama established, dan keperluan kemahiran digital untuk pemasaran dalam talian.

Kajian oleh Hassan, Ahmad, & Hassan (2022) dalam pendidikan teknikal dan latihan vokasional (TVET) termasuk di Kolej Komuniti, mendapati bahawa walaupun pelajar mempunyai kemahiran teknikal yang tinggi, mereka kurang didedahkan dengan elemen

perniagaan seperti pemasaran, pengurusan kewangan, dan penggunaan teknologi digital dalam perniagaan. Ini adalah halangan utama kepada matlamat mereka untuk menjadi usahawan yang berjaya. Pelajar Sijil Pastri harus diajar kemahiran pengurusan perniagaan dalam konteks ini supaya mereka lebih bersedia untuk memulakan perniagaan mereka sendiri. Oleh itu, modul keusahawanan yang menggabungkan kemahiran pengurusan perniagaan dan kemahiran teknikal adalah penting untuk mempersiapkan pelajar menghadapi cabaran dunia perniagaan yang semakin kompetitif.

Selain itu, pusat inkubator perniagaan juga penting untuk membantu pelajar memulakan perniagaan mereka. Bimbingan, latihan perniagaan, dan peluang untuk berhubung dengan mentor industri adalah perkara yang boleh ditawarkan oleh pusat inkubator ini. Struktur sokongan ini boleh membantu pelajar Sijil Pastri memula dan menguruskan perniagaan pastri mereka dengan lebih baik. Institusi pendidikan perlu memperkasakan kemudahan inkubator dan memberi pendedahan yang lebih mendalam kepada pelajar untuk meningkatkan peluang mereka memulakan perniagaan selepas tamat pengajian.

3.0 Metodologi Kajian

Pendekatan deskriptif kuantitatif dipilih sebagai rangka kerja penyelidikan ini, dengan tinjauan sebagai instrumen utama untuk mendapatkan maklumat berkaitan ciri-ciri, minat, dan keyakinan keusahawanan pelajar dalam menceburi bidang keusahawanan pastri selepas tamat pengajian. Pendekatan ini dipilih kerana ia sesuai untuk menggambarkan keadaan semasa dan memberikan pemahaman asas mengenai ketiga-tiga pemboleh ubah yang dikaji.

Kajian ini menggunakan analisis deskriptif sahaja disebabkan beberapa faktor: (1) saiz populasi yang kecil ($N=25$) yang merupakan keseluruhan populasi sasaran, bukan sampel, (2) objektif kajian yang bersifat penerokaan untuk mendapatkan gambaran awal profil keusahawanan pelajar, dan (3) data yang dikumpul adalah untuk memberikan maklumat asas kepada pengurusan kolej untuk penambahbaikan program. Walaupun ujian inferensi tidak dijalankan, dapatan deskriptif ini tetap memberikan maklumat berharga untuk tujuan penambahbaikan program di peringkat institusi.

Pemboleh Ubah Kajian

Kajian ini melibatkan tiga pemboleh ubah utama yang diukur secara berasingan:

1. **Ciri-ciri keusahawanan** - merujuk kepada sifat-sifat peribadi yang diperlukan untuk menjadi usahawan seperti keyakinan diri untuk memulakan perniagaan, kesanggupan mengambil risiko, dan kepercayaan terhadap kemahiran sendiri dalam bidang pastri.
2. **Minat keusahawanan** - merujuk kepada tahap kecenderungan dan kehendak pelajar untuk menceburi bidang perniagaan pastri, termasuk keinginan untuk memulakan perniagaan, pemikiran inovatif tentang produk pastri, kepercayaan terhadap potensi pasaran, dan persepsi terhadap manfaat aktiviti keusahawanan.
3. **Keyakinan keusahawanan** - merujuk kepada tahap keyakinan pelajar dalam kemahiran pengurusan perniagaan seperti pengurusan kewangan, keupayaan menarik pelanggan setia, kemahiran membuat keputusan pantas, dan keyakinan untuk bersaing dalam industri.

Kaedah tinjauan dilaksanakan melalui borang soal selidik yang mengandungi item-item terstruktur berkaitan dengan ketiga-tiga pemboleh ubah kajian ini. Data yang dikumpulkan akan dianalisis secara statistik menggunakan analisis deskriptif untuk memberikan gambaran komprehensif mengenai profil keusahawanan dalam kalangan populasi sasaran.

3.1 Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian ini adalah berbentuk tinjauan menggunakan borang soal selidik untuk mengukur ciri-ciri keusahawanan dalam diri pelajar, minat, dan keyakinan pelajar semester akhir Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli untuk menceburi bidang keusahawanan pastri selepas tamat pengajian. Soal selidik ini dibangunkan berdasarkan rangka kerja yang diperoleh daripada kajian-kajian terdahulu yang berkaitan dengan keusahawanan, minat, dan kesediaan pelajar dalam memulakan perniagaan. Item-item dalam soal selidik disesuaikan khusus dalam konteks keusahawanan pastri dan merangkumi pelbagai aspek seperti ciri-ciri peribadi usahawan, motivasi, sikap terhadap risiko, dan faktor-faktor yang mempengaruhi keputusan untuk menceburi perniagaan pastri.

3.2 Alat Kajian

Bagi mengenal pasti ciri-ciri keusahawanan dalam diri pelajar, minat, dan keyakinan pelajar Kolej Komuniti Jeli dalam menceburi bidang keusahawanan pastri selepas tamat pengajian, satu set soal selidik akan diedarkan kepada pelajar semester akhir yang mengikuti program Sijil Pastri di Kolej Komuniti Jeli. Borang soal selidik ini akan terdiri daripada dua bahagian:

- **Bahagian A:** Demografi responden, yang mengandungi maklumat diri seperti jantina, umur dan latar belakang pendidikan.
- **Bahagian B:** Ciri-ciri keusahawanan, minat, dan keyakinan, yang terdiri daripada 10 pernyataan yang dikategorikan mengikut skala Likert. Responden akan diminta untuk memberikan penilaian berdasarkan skala berikut:

Skala Pemeringkatan Likert:

- 1 = Sangat Tidak Setuju
- 2 = Tidak Setuju
- 3 = Tidak Pasti
- 4 = Setuju
- 5 = Sangat Setuju

Interpretasi Skor Min (Mohd Khata Jabor & Ahmad Firdaus Abd Hadi, 2012):

- 1.00 – 2.33 = Rendah
- 2.34 – 3.67 = Sederhana
- 3.68 – 5.00 = Tinggi

3.3 Responden dan Lokasi Kajian

Populasi kajian ini terdiri daripada pelajar semester akhir program Sijil Pastri di Kolej Komuniti Jeli, yang berjumlah 25 orang pelajar. Sampel kajian ini akan melibatkan semua 25 orang pelajar yang dipilih sebagai responden kajian. Kajian ini menggunakan pendekatan pengumpulan data hibrid yang menggabungkan platform digital (Google Form) dan borang soal selidik bercetak. Kaedah ini dipilih untuk mengakomodasi keutamaan responden yang berbeza dan memastikan tiada pelajar yang tertinggal daripada menyertai kajian disebabkan oleh kekangan teknologi atau akses. Pendekatan hibrid ini membolehkan pencapaian liputan lengkap terhadap keseluruhan populasi sasaran seramai 25 orang pelajar semester akhir program Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli. Responden kajian terdiri daripada pelajar yang mempunyai latar belakang yang berbeza, namun semuanya mengikuti program sijil yang berkaitan dengan bidang perniagaan pastri.

3.4 Kajian Rintis

Instrumen kajian dibangunkan berdasarkan kajian literatur yang komprehensif, termasuk rujukan kepada rangka kerja yang digunakan dalam kajian serupa seperti Norazlinun & Nurhanani (2023). Item-item kajian disesuaikan khusus untuk mengukur ciri-ciri, minat, dan keyakinan keusahawanan dalam konteks keusahawanan pastri di Kolej Komuniti Jeli. Pendekatan ini bertujuan untuk memberikan gambaran yang jelas mengenai profil keusahawanan pelajar dalam menceburi perniagaan pastri selepas tamat pengajian dan faktor-faktor yang mempengaruhi keputusan mereka.

4.0 Dapatan Kajian

Dapatan kajian ini diperoleh melalui analisis soal selidik yang telah diedarkan kepada 25 orang pelajar semester akhir program Sijil Pastri Kolej Komuniti Jeli. Data yang dikumpulkan telah dianalisis menggunakan perisian Microsoft Excel bagi mendapatkan nilai min dan sisihan piawai setiap item yang dikaji. Analisis deskriptif dijalankan untuk memberikan gambaran komprehensif mengenai profil keusahawanan dalam kalangan responden.

4.1 Profil Responden

Kajian ini melibatkan seramai 25 orang pelajar semester akhir program Sijil Pastri di Kolej Komuniti Jeli. Berdasarkan analisis demografi responden, bilangan responden perempuan melebihi lelaki, dengan 22 responden perempuan (88%) dan 3 responden lelaki (12%). Ini menunjukkan bahawa pelajar perempuan lebih dominan dalam program Sijil Pastri.

Jadual 1: Analisis Demografi Responden

Jenis Jantina Bilangan Responden Peratusan (%)		
Lelaki	3	12%
Perempuan	22	88%

4.2 Ciri-Ciri Keusahawanan dalam Diri Pelajar

Pelajar mempunyai keyakinan yang tinggi untuk memulakan perniagaan dalam bidang pastri, dengan skor purata 4.51 (sisihan piawai 0.57). Ini menunjukkan bahawa mereka merasa yakin untuk terjun ke dalam industri pastri selepas tamat pengajian. Walaupun skor purata untuk kesediaan menghadapi risiko agak rendah (3.56, sisihan piawai 1.25), ini menunjukkan bahawa terdapat sebahagian pelajar yang mungkin masih merasa kurang yakin untuk mengambil risiko dalam perniagaan pastri. Menurut Krueger & Brazeal (1994), tahap kesanggupan mengambil risiko yang sederhana adalah normal dalam kalangan bakal usahawan, terutamanya yang masih dalam proses pembelajaran. Mereka memerlukan pendedahan dan latihan tambahan untuk meningkatkan keyakinan dalam menghadapi risiko perniagaan.

Jadual 2: Analisis Ciri-Ciri Keusahawanan dalam Diri Pelajar

Soalan	1 - Sangat Tidak Setuju	2 - Tidak Setuju	3 - Neutral	4 - Setuju	5 - Sangat Setuju	Purata Skor (Min)	Sisihan Piawai
Saya berasa yakin untuk memulakan perniagaan dalam bidang pastri selepas tamat pengajian.	0	0	1	17	7	4.51	0.57
Saya percaya bahawa saya mempunyai kemahiran yang mencukupi untuk membuka perniagaan pastri.	0	1	2	17	5	4.36	0.69
Saya sanggup menghadapi risiko untuk memulakan perniagaan pastri.	2	3	8	10	2	3.56	1.25

4.3 Minat Terhadap Bidang Keusahawanan Pastri

Skor purata tertinggi dicatatkan pada pernyataan "Aktiviti keusahawanan memberi kemahiran kepada saya untuk memilih bidang keusahawanan" dengan nilai 3.93, menunjukkan bahawa pelajar menganggap aktiviti keusahawanan memberikan mereka kemahiran yang penting untuk menceburi bidang perniagaan. Dapatan ini selari dengan kajian oleh Nabi et al. (2017) yang menekankan kepentingan pembelajaran berasaskan pengalaman dalam membentuk keyakinan keusahawanan. Skor purata yang lebih rendah untuk pernyataan "Saya sangat berminat untuk memulakan perniagaan pastri selepas tamat pengajian" (3.53) menunjukkan bahawa pelajar mungkin masih mempunyai sedikit keraguan atau kekurangan keyakinan untuk terlibat sepenuhnya dalam bidang ini selepas tamat pengajian. Menurut Theory of Planned Behavior (Ajzen, 1991), minat yang sederhana ini mungkin dipengaruhi oleh persepsi terhadap cabaran dalam industri pastri.

Jadual 3: Analisis Minat Terhadap Bidang Keusahawanan Pastri

Soalan	1 - Sangat Tidak Setuju	2 - Tidak Setuju	3 - Neutral	4 - Setuju	5 - Sangat Setuju	Purata Skor (Min)	Sisihan Piawai
Saya sangat berminat untuk memulakan perniagaan pastri selepas tamat pengajian.	1	3	7	10	4	3.53	1.13
Saya sering berfikir tentang cara untuk mencipta produk pastri yang inovatif dan menarik.	1	2	6	14	2	3.62	1.12
Saya percaya bahawa pasaran untuk produk pastri adalah luas dan berpotensi.	0	3	5	14	3	3.75	1.07
Aktiviti keusahawanan memberi kemahiran kepada saya untuk memilih bidang keusahawanan.	1	2	4	13	5	3.93	1.08

4.4 Keyakinan Pelajar untuk Menceburi Bidang Keusahawanan Pastrri

Pelajar menunjukkan keyakinan yang sederhana dalam bersaing dengan perniagaan lain (skor purata 3.57) yang menunjukkan mereka mempunyai tahap keyakinan yang boleh diterima untuk bersaing dalam industri pastri. Namun, skor purata yang lebih rendah bagi pernyataan "Saya yakin saya dapat menguruskan kewangan perniagaan pastri dengan baik" (3.48) dan "Saya yakin dapat membuat keputusan dalam perniagaan dengan cepat" (3.49) menunjukkan bahawa pelajar masih memerlukan peningkatan dalam kemahiran pengurusan kewangan dan membuat keputusan yang pantas. Dapatan ini konsisten dengan kajian Hassan, Ahmad, & Hassan (2022) yang mendapati pelajar TVET sering kali mempunyai kemahiran teknikal yang baik tetapi kurang yakin dalam aspek pengurusan perniagaan. Ini menunjukkan keperluan untuk latihan atau bimbingan tambahan dalam aspek pengurusan perniagaan.

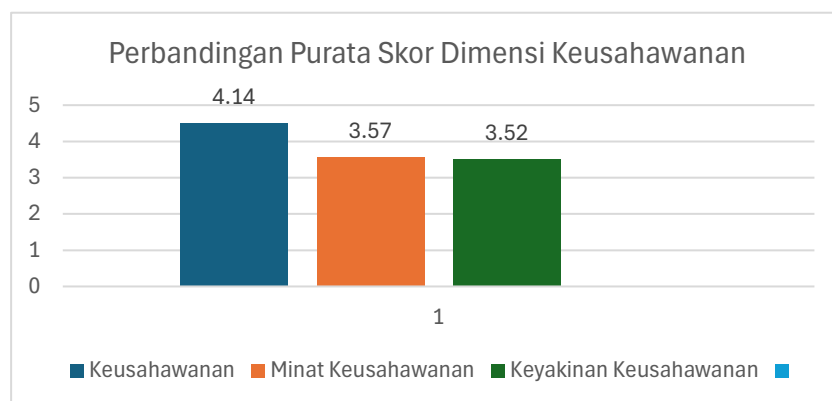
Jadual 4: Analisis Keyakinan Pelajar untuk Menceburi Bidang Keusahawanan Pastrri

Soalan	1 - Sangat Tidak Setuju	2 - Tidak Setuju	3 - Neutral	4 - Setuju	5 - Sangat Setuju	Purata Skor (Min)	Sisihan Piawai
Saya yakin saya dapat menguruskan kewangan perniagaan pastri dengan baik.	2	5	7	9	2	3.48	1.11
Saya yakin bahawa saya dapat menarik pelanggan yang setia untuk produk pastri saya.	1	4	7	10	3	3.53	1.07
Saya yakin dapat membuat keputusan dalam perniagaan dengan cepat.	2	4	7	9	3	3.49	1.08
Saya yakin dapat bersaing dengan perniagaan lain.	1	2	7	11	4	3.57	1.08

4.5 Perbandingan Purata Skor Dimensi Utama

Kesemua dimensi utama dikaji menunjukkan purata skor berikut:

- Keusahawanan: 4.14
- Minat Keusahawanan: 3.57
- Keyakinan Keusahawanan: 3.52

Rajah 1: Perbandingan Purata Skor Dimensi Keusahawanan

Kajian ini menunjukkan bahawa pelajar semester akhir Sijil Pastris Kolej Komuniti Jeli mempunyai profil keusahawanan yang bercampur-campur dengan ciri-ciri keusahawanan yang tinggi (4.14), tetapi minat (3.71) dan keyakinan dalam kemahiran pengurusan (3.52) yang berada pada tahap sederhana hingga tinggi.

Dapatan ini dapat dijelaskan melalui lensa Theory of Planned Behavior (Ajzen, 1991). Walaupun pelajar mempunyai ciri-ciri keusahawanan yang tinggi (sikap positif terhadap tingkah laku), tahap minat dan keyakinan yang sederhana menunjukkan kelemahan dalam dua komponen penting TPB iaitu norma subjektif dan kawalan tingkah laku yang dirasakan. Pelajar mungkin tidak menerima sokongan sosial yang mencukupi dari persekitaran mereka (norma subjektif) dan merasakan kurang kawalan terhadap keupayaan mereka untuk berjaya dalam perniagaan (kawalan tingkah laku). Ini menjelaskan mengapa wujud jurang antara mempunyai ciri-ciri keusahawanan dengan kesediaan sebenar untuk menceburi bidang tersebut.

Dimensi Ciri-ciri Keusahawanan yang mencatatkan skor tertinggi menunjukkan bahawa pelajar mempunyai sifat-sifat asas keusahawanan yang kuat seperti keyakinan diri dan kesediaan menghadapi cabaran. Dapatan ini selari dengan McClelland (1961) yang menyatakan ciri-ciri peribadi adalah asas kepada kejayaan keusahawanan. Walau bagaimanapun, tahap minat dan keyakinan dalam aspek pengurusan yang lebih rendah menunjukkan wujudnya jurang antara mempunyai ciri-ciri keusahawanan dengan kesediaan sebenar untuk menceburi bidang tersebut. Begitu juga dengan dimensi keyakinan keusahawanan yang menunjukkan pelajar masih memerlukan penambahbaikan dalam kemahiran pengurusan dan pengambilan keputusan, konsisten dengan dapatan Nabi et al. (2017) tentang keperluan pembelajaran berasaskan pengalaman.

Ketidakseimbangan antara ketiga-tiga dimensi ini menunjukkan keperluan untuk pendekatan yang lebih holistik dalam pembangunan keusahawanan yang tidak hanya fokus kepada ciri-ciri asas tetapi juga kepada peningkatan minat dan kemahiran pengurusan operasional. Menurut Krueger & Brazeal (1994), program keusahawanan yang berkesan perlu mengintegrasikan ketiga-tiga elemen ini. Institusi perlu melaksanakan program-program khusus untuk menjambatani jurang yang wujud, termasuk penguatan modul kemahiran pengurusan, program peningkatan minat melalui pendedahan industri dan bimbingan mentor, serta pembelajaran berasaskan pengalaman yang dapat memanfaatkan ciri-ciri keusahawanan positif yang sedia ada dalam kalangan pelajar.

4.5 Limitasi Kajian

Kajian ini mempunyai beberapa limitasi yang perlu diambil kira dalam mentafsir dapatan. Pertama, saiz sampel yang kecil (25 responden) mengehadkan kebolegunaan umum dapatan kepada kolej komuniti lain di Malaysia, kerana dapatan kajian ini khusus untuk konteks Kolej Komuniti Jeli dan mungkin tidak mewakili kecenderungan pelajar pastris di institusi lain. Kedua, kajian ini hanya menggunakan analisis deskriptif dan tidak menjalankan ujian statistik inferensi untuk mengenal pasti hubungan yang signifikan antara pemboleh ubah, sedangkan analisis korelasi dan regresi boleh memberikan pemahaman yang lebih mendalam mengenai faktor-faktor yang mempengaruhi kecenderungan keusahawanan. Ketiga, kajian ini merupakan kajian tinjauan keratan rentas yang hanya mengukur kecenderungan pada satu masa tertentu, manakala kajian longitudinal boleh memberikan gambaran yang lebih tepat mengenai perubahan kecenderungan sepanjang tempoh pengajian. Keempat, instrumen kajian bergantung kepada laporan sendiri responden yang mungkin dipengaruhi oleh kecenderungan respons sosial yang diinginkan, justeru kaedah pengumpulan data tambahan seperti temu bual atau pemerhatian boleh memberikan validasi silang kepada dapatan. Akhir sekali, kajian ini tidak mengkaji faktor-faktor luaran seperti

sokongan keluarga, keadaan ekonomi, atau persekitaran perniagaan tempatan yang mungkin mempengaruhi kecenderungan keusahawanan pelajar.

5.0 Cadangan / Kesimpulan

Hasil kajian yang dilaksanakan ke atas 25 orang pelajar semester akhir program Sijil Pastrri Kolej Komuniti Jeli menunjukkan bahawa tahap kesediaan pelajar untuk menceburi bidang keusahawanan selepas tamat pengajian berada pada tahap sederhana. Walaupun pelajar menunjukkan ciri-ciri keusahawanan yang baik dan minat terhadap bidang keusahawanan pastri, terdapat ruang untuk meningkatkan keyakinan dan kemahiran pengurusan mereka.

Secara keseluruhannya, dapatan kajian ini menunjukkan bahawa kebanyakan pelajar memiliki ciri-ciri asas seorang usahawan yang perlu dimiliki untuk berjaya dalam dunia perniagaan. Walau bagaimanapun, terdapat beberapa aspek yang perlu diberi perhatian untuk meningkatkan kesediaan pelajar dalam menceburi bidang keusahawanan pastri. Ini termasuk pengembangan kemahiran pengurusan perniagaan dan peningkatan keyakinan diri untuk bersaing dalam dunia perniagaan.

Strategi Jangka Pendek (Boleh dilaksanakan segera):

1. **Pengukuhan Modul Keusahawanan:** Modul keusahawanan yang sedia ada perlu diperkenalkan lebih awal, iaitu pada semester pertama program dengan fokus kepada kemahiran asas perniagaan pastri. Pendedahan awal terhadap dunia keusahawanan akan memberi pelajar masa yang lebih panjang untuk menyesuaikan diri dengan konsep keusahawanan dan mengasah kemahiran mereka sepanjang tempoh pengajian. Ini juga membolehkan pelajar mengaplikasikan teori yang dipelajari dalam kursus praktikal pastri mereka pada semester-semester berikutnya.
2. **Program Mentor-Mentee:** Memadankan pelajar dengan usahawan pastri tempatan untuk bimbingan praktikal dapat mengatasi masalah keyakinan yang sederhana ($\text{min}=3.52$) yang dikenal pasti dalam kajian ini. Melalui hubungan mentor-mentee, pelajar boleh mendapat nasihat praktikal dari pengalaman sebenar, pembelajaran tentang cabaran perniagaan, dan pembinaan rangkaian profesional yang akan membantu mereka selepas tamat pengajian. Program ini boleh dilaksanakan dengan kerjasama Persatuan Usahawan Pastri tempatan atau alumni yang telah berjaya dalam perniagaan pastri.
3. **Bengkel Kemahiran Perniagaan:** Menganjurkan bengkel intensif yang fokus kepada pengurusan kewangan, pemasaran digital, dan kemahiran membuat keputusan pantas. Dapatan kajian menunjukkan pelajar kurang yakin dalam aspek pengurusan kewangan ($\text{min}=3.48$) dan membuat keputusan pantas ($\text{min}=3.49$). Bengkel-bengkel ini boleh dijalankan secara berkala dengan melibatkan pakar industri dan menggunakan kajian kes sebenar dari industri pastri tempatan untuk meningkatkan relevansi pembelajaran.

Strategi Jangka Panjang (Pelaksanaan 1-2 tahun):

4. **Pembangunan Ekosistem Keusahawanan:** Mewujudkan inkubator pastri mini dengan kemudahan lengkap untuk latihan amali perniagaan akan memberikan pelajar platform untuk mengalami persekitaran perniagaan sebenar dalam persekitaran yang terkawal. Inkubator ini boleh dilengkapi dengan dapur komersial berskala kecil, ruang jualan, dan sistem pengurusan perniagaan untuk membolehkan pelajar menjalankan operasi perniagaan sebenar sambil mendapat bimbingan daripada pihak kolej. Ini akan meningkatkan keyakinan mereka untuk bersaing dalam perniagaan ($\text{min semasa}=3.57$).
5. **Program Kerjasama Industri:** Menjalinkan kerjasama strategik dengan Industri Kecil dan Sederhana (IKS) pastri untuk program latihan industri yang lebih berstruktur dan peluang francais selepas tamat pengajian. Kerjasama ini boleh merangkumi program

apprenticeship, peluang bekerja sambil semasa cuti semester, dan skim pembiayaan bersama untuk graduan yang ingin memulakan perniagaan. Pendedahan kepada operasi perniagaan sebenar akan membantu merapatkan jurang antara teori dan praktik yang dikenal pasti dalam kajian literatur.

6. **Sokongan Pasca-Graduan:** Menubuhkan persatuan alumni usahawan pastri dan skim pembiayaan mikro khusus untuk graduan akan memberikan sokongan berterusan yang kritikal dalam tempoh awal perniagaan. Statistik JPKK (2023) menunjukkan hanya 8.7% graduan pastri yang menjadi usahawan, dan sokongan pasca-graduan ini dapat meningkatkan peratusan tersebut. Skim pembiayaan mikro dengan terma yang mesra graduan, bersama dengan khidmat nasihat perniagaan berterusan, akan membantu mengatasi cabaran modal permulaan yang tinggi (purata RM50,000) yang dikenal pasti oleh Lim & Wong (2022).

Rujukan

- Abdullah, R., & Fatimah, S. (2022). Entrepreneurial intention among TVET students in Malaysian community colleges. *Journal of Technical Education*, 14(2), 67-82.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Daniela, A. (2016). Enhancing the entrepreneurial education framework: Adaptations for the 21st century. *Journal of Business Education*, 42(1), 50-67.
- Doughlas, E.J., & Shepherd, D.A. (2002). Entrepreneurship as a utility maximizing response. *Journal of Business Venturing*, 15(3), 231-252.
- Global Entrepreneurship Monitor. (2023). *GEM 2023 Global Report*. London: GEM.
- Grandzol, J.R., & Gershon, M. (1998). Which TQM practices really matter: An empirical investigation. *Quality Management Journal*, 4(4), 43-59.
- Hassan, R., Ahmad, N., & Hassan, S. (2022). Cabaran keusahawanan dalam pendidikan TVET di Malaysia. *Jurnal Pendidikan Teknikal dan Vokasional*, 28(1), 45-58.
- Hisrich, D.R. (2008). *Entrepreneurship* (7th ed.). McGraw-Hill International Edition.
- Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti. (2023). *Laporan Tahunan Graduan Keusahawanan 2023*. Putrajaya: JPKK.
- Kementerian Pengajian Tinggi. (2023). *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2021-2025: Laporan Kemajuan*. Putrajaya: KPT.
- Krueger, N.F. (2000). The cognitive psychology of entrepreneurship. *Entrepreneurship: Theory & Practice*, 24(3), 123-144.
- Krueger, N.F., & Brazeal, D.V. (1994). Entrepreneurial potential and potential entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18(3), 91-104.
- Krueger, N.F., & Carsrud, A.L. (1993). Entrepreneurial intention: Applying the theory of planned behavior. *Entrepreneurship & Regional Development*, 5, 315-330.
- Lim, C.H., & Wong, M.Y. (2022). Challenges in pastry entrepreneurship: A Malaysian perspective. *Asian Journal of Business Research*, 12(3), 45-60.
- Malaysian Bakers Association. (2023). *Malaysia Bakery Industry Report 2023*. Kuala Lumpur: MBA.
- Mohd Khata Jabor & Ahmad Firdaus Abd Hadi. (2012). *Panduan asas penyelidikan kuantitatif*. Penerbit UTM Press.
- Mohd Shahrir, A. (2015). Sikap keusahawanan di kalangan pelajar Politeknik. *Jurnal Pengajian Pendidikan*, 14(2), 21-32.
- Mohd Zahari, A.R., Ismail, N., & Rahman, B.A. (2023). Success factors of entrepreneurship programs in Malaysian community colleges. *International Journal of TVET Research*, 19(1), 23-38.

- Nabi, G., Liñán, F., Fayolle, A., Krueger, N., & Walmsley, A. (2017). The impact of entrepreneurship education in higher education: A systematic review and research agenda. *Academy of Management Learning & Education*, 16(2), 277-299.
- Norazlinun, M., & Nurhanani, S. (2023). *Kesediaan untuk menceburi bidang keusahawanan dalam kalangan pelajar semester tiga Kolej Komuniti Selayang*. Kolej Komuniti Selayang.
- Norfadhilah, N., & Halimah, H. (2010). Aspirasi kerjaya keusahawanan dalam kalangan pelajar IPTA. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 35(1), 11-17.
- Sekaran, U. (2000). *Research methods for business: A skill building approach*. John Wiley & Sons, Inc.
- Yusoff, M. (2011). The role of interest in entrepreneurship. *Journal of Entrepreneurship and Business*, 8(2), 30-35.
- Zou, X. (2013). *Entrepreneurship development in Malaysia: Theory and practice*. University of Malaya Press.